

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/114/2017
Identifikačné číslo spisu:	7110206950
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7110206950.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu H. Y., trvalým pobytom v X. J.. XXX, zastúpeného Mgr. Janou Krakovskou, advokátkou Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Čajakova 1, proti žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova č. 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej Mgr. Daliborom Tverďákom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Krmanova 1, o náhradu škody na zdraví, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18C/75/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 7. decembra 2016 sp. zn. 1Co/594/2015, takto

rozhodol:

Dovolenie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. 1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 27. mája 2015 č.k. 18C/75/2010-237 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného sumu 936,50 Eur, z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 8.824,20 Eur s 8% ročným úrokom z omeškania zo sumy 5.350,20 Eur od 26. novembra 2009 do zaplattenia, z titulu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 2.189,34 Eur, a úroky z omeškania zo sumy 69,11 Eur vo výške 8% ročne od 17. septembra 2008 do 11. apríla 2010, úroky z omeškania zo sumy 1.032,33 Eur vo výške 8% ročne od 17. septembra 2008 do 11. apríla 2010, to všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (druhý výrok). Vo výroku rozsudku zároveň konštatoval, že o trovách konania rozhodne samostatným uznesením (tretí výrok).

1. 2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa domáhal voči žalovanej doplattenia náhrady škody na zdraví (ktorá mu vznikla dňa 12. júla 2006 pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil vinník C. O., v dôsledku ktorej utrpel závažné poškodenie zdravia, a to neúplnú amputáciu dolnej časti pravého predkolenia, ktoré si vyžiadalo dlhodobú liečbu s nenapraviteľnými trvalými následkami, ktoré ho obmedzujú v možnosti plnohodnotného prežívania života), pričom pôvodne sa domáhal zaplattenia sumy 69,11 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8% od 17. septembra 2008 do zaplattenia z titulu doplattenia bolestného, sumy 6.766 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8% od 17. septembra 2008 do zaplattenia z titulu ďalšieho bolestného a sumy 5.350,20 Eur s úrokom z

omeškania vo výške 8% od 17. septembra 2008 do zaplatenia z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia. V priebehu konania dochádzalo zo strany žalobcu k zmenám žaloby, pričom k poslednej zmene došlo jeho podaním zo dňa 22. apríla 2015, ktorým sa domáhal z titulu bolestného zaplatenia sumy 6.670,42 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8% od 17. septembra 2008 do zaplatenia zo sumy 5.733,92 Eur, z titulu doplatku náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zaplatenia sumy 10.267,20 Eur s úrokom z omeškania vo výške 8% od 26. novembra 2009 do zaplatenia zo sumy 5.350,20 Eur, a z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zaplatenia sumy 9.471,50 Eur. Okrem toho sa domáhal zaplatenia úrokov z omeškania vo výške 8% zo sumy 69,11 od 17. septembra 2008 do 11. apríla 2010 a zo sumy 1.032,33 Eur od 17. septembra 2008 do 11. apríla 2010. Súd prvej inštancie uvedenú zmenu petitu žaloby pripustil, okrem časti, v ktorej sa žalobca domáhal z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zaplatenia sumy 9.471,50 Eur.

1. 3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vykonané dokazovanie, na zákonné ustanovenia, ktoré aplikoval (§ 427 ods.1 a 2, § 429, § 444, § 822, § 823 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase vzniku škody, § 4 ods.1 a 2, § 15 ods.1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 3 ods.1 až 4, § 4 ods.1 až 4, § 5 ods.1 až 4, § 6 ods.1 až 3, § 9 ods.1 až 8, § 10 ods. 1 až 8 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov - ďalej len „zák. č. 437/2004 Z.z.“) i na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. augusta 2014 sp. zn. 1Sžso/52/2013 a z 26. júna 2014 sp. zn. 7Sžso/25/2013 a konštatoval, že pre hodnotenie bolesti nie je možné použiť položky určené pre hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, že strata končatiny a amputácia v zmysle náhrady za bolesť sú identické pojmy a otázka aplikácie § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z. je otázkou právnou. Ďalej konštatoval, že znalec pri hodnotení bolestného nesprávne použil položku zo sadzobníka sťaženia spoločenského uplatnenia, a ak v posudku o bolestnom amputáciu predkolenia vpravo hodnotil podľa položky č. 198d, správne mal aplikovať položku 218 (odňatie predkolenia) a bolesti ohodnotiť (totožným) počtom bodov 180, zvýšeným o 50 %, t.j. o 90 bodov pre infekciu a ťažké hojenie rany, čo je limitujúcim bodovým ohodnotením pre poškodenie pravého predkolenia žalobcu, v ktorom bodovom ohodnotení sú obsiahnuté aj ďalšie dve položky 248 a 249, lebo sa jedná o poškodenie toho istého orgánu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 9 ods. 7 zák. č. 437/2004 Z.z. V tejto súvislosti poukázal na to, že žalovaná sama uznala navýšenie tohto bodového ohodnotenia o 50 %, a tak žalobcovi aj plnila, preto k tejto položke žalobcovi žiadna ďalšia náhrada bolestného neprislúcha. Po právnom posúdení z hľadiska aplikácie ustanovení § 100 a § 106 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že vo vzťahu k bolestnému ohodnotenému podľa týchto položiek 248 a 249 (v sume 172.740,- Sk, t.j. 5.733,90 Eur) je zároveň opodstatnená i námietka premĺčania vznesená žalovanou, vychádzajúc pritom zo zistenia, že žalobca sa dozvedel o tom, kto za škodu zodpovedá hneď po dopravnej nehode a o výške tejto škody sa mohol dozvedieť v decembri 2006, teda v čase, keď podľa znalca mohol byť vypracovaný posudok o bolestnom, nakoľko v prípade odškodňovania bolesti sa poškodený o škodu dozvie vtedy, keď možno vykonať bodové ohodnotenie bolesti spôsobenej poškodením na zdraví, jeho liečením, alebo odstránením jeho následkov, t.j. v čase, keď liečebný proces je skončený, tzn. pri položkách 248 a 249 koncom decembra 2006. Ak žalobca podal žalobu ohľadom tohto nároku dňa 15. marca 2010, učinil tak po uplynutí subjektívnej dvojročnej premĺčacej doby, lebo pre začiatok plynutia tejto premĺčacej doby nie je dôležité, že žalobca požiadal o ohodnotenie bolestného, alebo že sám lekár mu ho vyhotovil až dňa 18. januára 2008, a preto v tejto časti žalobu žalobcu ako podanú po uplynutí premĺčacej doby zamietol. Konštatujúc že medzi stranami sporu bola nesporná hodnota jedného bodu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia v r. 2006 v sume 345,48 Sk, v r. 2007 v sume 375,22,- Sk, v roku 2008 v sume 402,92 Sk a v roku 2009 v sume 14,46 Eur, vyhovel žalobe v časti nároku na odškodnenie ďalšieho bolestného, novo ohodnoteného znalcom podľa 2x položky 239 po 35 bodov, spolu 70 bodov, čo pri hodnote jedného bodu 402,92 Sk za rok 2008 predstavuje 28.210,- Sk, t.j. 936,50 Eur, a priznal žalobcovi tiež nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia za 660 bodov po 13,37 Eur, v celkovej sume 8.824,20 Eur. Poukázal i na to, že znalec postupoval správne, ak poškodenie žalobcu - rozsiahle plošné jazvy na pravom a ľavom predkolení, novo ohodnotil podľa položky č. 432d počtom 85

bodov, pri zistení zhoršenia zdravotného stavu žalobcu obsiahnutého v položke 427 (chronické opuchy predkolenia) navýšil počet bodov zo 100 na 150 a mal oprávnenie zvýšiť v súlade s § 10 ods. 4 zák. č. 437/2004 Z.z. náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia o 100 % pri každej jednej položke vzhľadom na to, že poškodenie zdravia žalobcu bolo ťažké s nenapraviteľnými následkami, ktoré mu v mladom, produktívnom veku spôsobili obmedzenie v súkromnom, spoločenskom a pracovnom živote, a v budúcnosti sa nedá predpokladať zlepšenie tohto stavu, ba naopak, dá sa očakávať iba jeho zhoršenie. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania, z ktorého je nesporné, že žalobca sa obrátil na žalovanú so žiadosťou o uzavretie dohody o vyrovnaní, ktorou si uplatnil nárok na 50 % zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia nad výšku náhrady ustanovenú zák. č. 437/2004 Z.z. v sume 4.346,75 Eur a žalovaná listom zo dňa 6. apríla 2010 tento návrh dohody odmietla, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca týmto postupom splnil zákonné podmienky pre uplatnenie nároku na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na súde, o ktorom rozhodol tak, že za dôvodné uznal zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu v súlade s § 5 ods. 5 citovaného zákona o ďalších 25 %, pričom poukázal na konkrétne relevantné aspekty, ktoré pri tom zohľadnil. V tejto súvislosti súd prvej inštancie ale poukázal i na to, že žalobca tvrdil rôzne obmedzenia vo svojom súkromnom, pracovnom i spoločenskom živote, avšak na preukázanie týchto tvrdení nepredložil žiadne dôkazy (nepreukázal, že sa aktívne venoval futbalu, nepreukázal problémy v sexuálnej oblasti a ani svoje psychické problémy) a preto rozhodol o mimoriadnom zvýšení sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu o 25 %, vychádzajúc zo základného bodového ohodnotenia [655 bodov x 13,37 = 8.757,35 Eur], z čoho 25 % predstavuje 2.189,34 Eur a priznal žalobcovi i úroky z omeškania v súlade s § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.. Z uvedených dôvodov preto súd prvej inštancie žalobe žalobcu vo vyššie uvedenom rozsahu vyhovel a v prevyšujúcej časti ju ako neodôvodnenú zamietol.

2. 1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 7. decembra 2016 sp. zn. 1Co/594/2015 na základe odvolania žalobcu rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol, potvrdil (prvý výrok). Stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2. 2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa (v tej dobe platného a účinného) ustanovenia § 132 Občianskeho súdneho poriadku, z vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych právnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Konštatoval, že žalobca v odvolaní v podstate argumentoval skutočnosťami uvádzanými už v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd prvej inštancie náležite a správne vysporiadal a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého výroku rozsudku. Zároveň konštatoval, že k zmene skutkového ani právneho stavu počas odvolacieho konania nedošlo, preto poukázal na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie a na odôvodnenie odvolaním napadnutého výroku, s ktorými sa stotožnil a na ktoré odkázal (§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej aj „CSP“).

2. 3. Následne odvolací súd na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého výroku súdu prvej inštancie uviedol, že žalobca v odvolaní neopodstatnene spochybňuje správnosť záveru súdu prvej inštancie o posúdení počiatku plynutia subjektívnej lehoty na uplatnenie náhrady bolestného. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že „súdna prax je dlhodobo ustálená v závere, že jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, u ktorých plynú vlastné premlčacie doby. Počiatok ich plynutia je stanovený okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. Jedná sa o tzv. subjektívnu premlčaciu lehotu. Počiatok subjektívnej premlčacej doby pri práve na náhradu škody sa viaže k okamihu, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že na jeho úkor došlo ku škode (nie teda len o protiprávnom úkone či škodovej udalosti) a kto za ňu zodpovedá. V prípade nároku na odškodnenie bolesti a za sťaženie spoločenského uplatnenia poškodeného sa poškodený dozvie o škode v dobe, kedy možno objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a sťaženia jeho spoločenského uplatnenia. Od tohto okamihu plynie subjektívna premlčacia doba, keďže vtedy sú k dispozícii skutkové okolnosti, z ktorých

možno škodu, resp. jej rozsah zistiť.“

2. 4. Vo vzťahu k prejednávanej veci následne uviedol: „V posudzovanom spore podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že v prípade (zostávajúceho) nároku na odškodnenie bolesti v sume 172.740,- Sk, t.j. 5.733,90 Eur (vytrpenej žalobcom následkom poškodenia zdravia spočívajúceho v prerušení magistralných tepien predkolenia a prerušení dôležitých žilových KM-OP a hodnotenej podľa položiek 248 a 249) sa žalobca dozvedel v dobe, kedy bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti žalobcu, čo je v danom prípade najneskôr dňa 18. 1. 2008, kedy bol bezpochyby vypracovaný lekársky posudok o bolestnom, v ktorom bolo sporné ohodnotenie tejto vytrpenej bolesti žalobcu vykonané. Ak preto žalobca podal ohľadom tejto časti svojho nároku na náhradu škody na zdraví svoju žalobu na súd dňa 15. 3. 2010, je správny záver súdu prvej inštancie, že tak učinil po uplynutí premľacej doby, ktorá v prípade tohto nároku žalobcu uplynula najneskôr dňa 18. 1. 2010. Neopodstatnená je tak odvolacia námietka žalobcu, že premľacia lehota na uplatnenie tohto nároku začala plynúť od druhej polovice roku 2008, keď žalovaná ukončila šetrenie v septembri 2008 a oznámila žalobcovi výšku plnenia v sume 3.669,92 Eur, ktorá bola pripísaná na účet žalobcu dňa 16. 9. 2008 a žalobca sa až z listu žalovanej zo dňa 9. 12. 2008 dozvedel, že nie je dôvod doplatiť bolestné a v korelácii s uvedeným nemožno priznať relevanciu ani jeho odvolacej námietke spochybňujúcej správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie ohľadom premľania tejto časti jeho nároku tým, že súd prvej inštancie nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie, hoci nesúhlasil s posúdením znalca, že jeho zdravotný stav pre účely ohodnotenia tohto bolestného bol ustálený v decembri 2006.

Pokiaľ žalobca v odvolaní konanie žalovanej označil za konanie v rozpore s dobrými mravmi v situácii, ak žalovaná najprv odmietla priznať náhradu škody a neskôr vznesla námietku premľania, majú za to, že súd prvej inštancie mal ochranu právu žalovanej odoprieť, t.j. že uplatnenie námietky premľania zo strany žalovanej predstavovalo výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ani táto jeho odvolacia námietka dôvodná nie je. V zmysle ustálenej súdnej praxe, od ktorej nie je dôvod odkloniť sa ani v prejednávanej veci, výkon práva namietať premľanie uplatneného nároku môže byť hodnotený ako rozporný s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka iba v prípade, ak by bol len prostriedkom umožňujúcim poškodiť iného účastníka právneho vzťahu, zatiaľ čo dosiahnutie vlastného zmyslu a účelu sledovaného právnou normou by zostalo vedľajšie a z hľadiska konajúceho (v danom prípade žalovanej) by bolo bez významu. Jednalo by sa tak síce o výkon práva, ktorý je formálne so zákonom v súlade, avšak šlo by o výraz zneužitia tohoto subjektívneho práva na úkor žalobcu. Tieto okolnosti by pritom museli byť naplnené v natolko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do princípu právnej istoty, akým je odopretie práva uplatniť námietku premľania. V posudzovanom spore okolnosti takej intenzity zistené (a v konečnom dôsledku ani tvrdené žalobcom) neboli.“

2. 5. V súvislosti s námietkou žalobcu, že súd prvej inštancie ho ukrátil na jeho právach, tým, že nepripustil rozšírenie jeho žaloby zo dňa 22. apríla 2015 odvolací súd uviedol, že aj táto odvolacia námietka je neopodstatnená, pretože z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie o tejto jeho zmene žaloby rozhodol na pojednávaní dňa 7. mája 2015.

2. 6. Odvolací súd nepovažoval za opodstatnenú ani ďalšiu odvolaciu námietku žalobcu, že priznaná výška mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia nie je správna, pretože je nízka, pričom namietať nesprávne vyhodnotenie skutočnosti, že v čase vzniku škody začínal podnikateľskú činnosť v reštauračných službách (v rodinnom podniku jeho matky, ktorý mal prebrať, riadiť a kontrolovať). V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na ustanovenie § 5 ods. 5 zák. č. 437/2004 Z.z., podľa ktorého v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50 %. Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že zákon v citovanom ustanovení za prípad hodný osobitného zreteľa, pre ktorý môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť, stanovuje uznanie invalidity (bez ďalšieho), pričom posúdenie rozsahu zvýšenia tejto náhrady (najviac o 50 %) ponecháva na individuálne posúdenie (úvalu) súdu vychádzajúce z konkrétnych okolností súdnej veci. Úsudok súdu o primeranosti miery zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia musí pritom dbať na to, aby priznaná výška (zvýšenej) náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia bola založená na objektívnych a rozumných dôvodoch a aby medzi touto priznanou výškou (peňažnou čiastkou) a spôsobenou škodou na zdraví existoval vzťah primeranosti, a to so zreteľom k významu zdravia v hierarchii všeobecne uznávaných hodnôt, k potrebe

naplnenia satisfakčnej i preventívnej funkcie náhrady a k tomu, že zvyšovanie odškodnenia musí mať isté hranice, zachovať si racionálny vzťah k všeobecne záväznými právnymi predpismi nastavenej úrovni bodového ohodnotenia jednotlivých následkov poškodenia zdravia. Priamo vo vzťahu k prejednávanej veci potom odvolací súd uviedol: „V posudzovanom spore súd prvej inštancie správne uzavrel, že bola splnená podmienka pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu v situácii, ak bezpochyby bol uznaný čiastočne invalidným (je požívateľom čiastočného invalidného dôchodku) a následne svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodnil racionálnou a celistvou argumentáciou a poukazom na relevantné okolnosti, čím zabezpečil účel a zmysel použitej právnej normy. Odvolací súd je v zhode so súdom prvej inštancie v tom, že zistený skutkový stav svedčí pre záver o splnení predpokladov pre zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobcu, lebo u žalobcu došlo v relatívne mladom veku k závažnému poškodeniu zdravia, rozsah aktivít, z ktorých bol žalobca trvale vyradený, či je v nich výrazne obmedzený je značný, čo základné odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia dostatočne nevyjadruje. Súd prvej inštancie správne vzal do úvahy, že u žalobcu nejde o stav, kedy následky poškodenia zdravia by ho takmer vyradili zo života, vykonáva základné životné úkony, chodí (s obmedzeniami vyššie opísanými), nie je izolovaný od okolia, jeho aktivity sú výrazne obmedzené, ale nie úplne vylúčené, a teda nejde o stav, kedy by predpoklady spoločenského uplatnenia boli úplne stratené. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vzal dostatočne do úvahy povahu následkov, ich predpokladaný vývoj, vek žalobcu, rozsah i intenzitu obmedzenia žalobcu v jednotlivých oblastiach jeho života a nejde tak o úvahu nesprávnú, či nepodloženú, za stavu, keď žalobca svoje tvrdenia (o „rôznych obmedzeniach vo svojom súkromnom, pracovnom i spoločenskom živote“) nepreukázal, že sa aktívne venoval futbalu, nepreukázal problémy v sexuálnej oblasti a ani svoje tvrdené psychické problémy.“

2. 7. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd odvolacie námietky žalobcu za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť odvolaním napadnutého výroku rozsudku súdu prvej inštancie a preto rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutom výroku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

3. 1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3. 2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenia § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

3. 3. V odôvodnení dovolania namietal, že zo strany súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu došlo k akceptácii nesprávnych záverov (presne špecifikovaného) súdneho znalca vychádzajúcich z nesprávnej aplikácie ustanovenia § 9 ods. 7 (pri bolestnom) v spojení s ustanovením § 10 ods. 8 (pri sťažení spoločenského uplatnenia) zák. č. 437/2004 Z.z.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny a žiadala, aby dovolací súd dovolanie žalobcu v zmysle ustanovenia § 447 CSP odmietol, prípadne, aby dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 448 CSP ako nedôvodné zamietol a priznal jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Konštatovala, že žalobca (dovolateľ) v dovolaní žiadnym spôsobom neuviedol, v čom spočíva dovolaním namietaná vada konania, ktorej prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Procesným postupom odvolacieho súdu nedošlo k žiadnemu znemožneniu uplatnenia jeho procesných práv, ktoré by malo za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Zároveň namietala i neexistenciu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. V tejto súvislosti poukázala na nelogické uplatnenie prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a súčasne podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

5. Žalobca (dovolateľ) sa k vyjadreniu žalovanej k jeho dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa

§ 447 písm. f/ CSP odmietol.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Pokiaľ dovolateľ prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, tak v tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). V tomto prípade však dovolateľ uviedol len uvedené ustanovenie (§ 420 písm. f/ CSP) a v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom neuviedol absolútne žiadne konkrétne dôvody ani argumenty, teda dovolací súd konštatuje, že z jeho strany de facto nedošlo k uplatneniu tohto dovolacieho dôvodu.

12. Ako už bolo uvedené, dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania i poukazom na ustanovenia

§ 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

13. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

14. Ak nemá dovolanie, prípustnosť ktorého strana sporu vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vykazovať nedostatky, ktoré by v konečnom dôsledku viedli k znemožneniu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 206/2017, 1 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 186/2016).

15. Pokiaľ v danom prípade dovolateľ vymedzil prípustnosť dovolania poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak v tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa týchto ustanovení je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená.

16. Pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní zadefinuje a špecifikuje. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

17. Právnou úpravou dovolania v Civilnom sporovom poriadku sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa takto sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Účelom ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky a prispieť k vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe.

18. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou odvolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017).

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu

teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

20. Otázkou relevantnou v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je právna otázka, ktorá ešte nebola riešená dovolacími senátmi najvyššieho súdu, takže vo vzťahu k nej sa ani nemohla vytvoriť a ustáliť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, musí: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ podať svoje vysvetlenie, ako mala byť táto otázka správne riešená.

21. Pokiaľ dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak v tejto súvislosti dovolací súd konštatuje, že prípustnosť dovolania podľa uvedených ustanovení riadne nešpecifikoval v zmysle požiadaviek uvedených v odsekoch 19 a 20 tohto odôvodnenia, pretože jednak jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom nešpecifikoval (konkrétne) právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uvedeným spôsobom ani neuviedol, ako ju riešil odvolací súd, a taktiež neuviedol, ako mala byť (konkrétne) právna otázka správne riešená. Ak v súvislosti s týmito dovolacími dôvodmi žalobca (dovolateľ) de facto vo všeobecnosti namietal „nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 9 ods. 7 (pri bolestnom) v spojení s ustanovením § 10 ods. 8 (pri sťažení spoločenského uplatnenia) zák. č. 437/2004 Z.z.“, nemožno to považovať za riadne uplatnenie (zdôvodnenie) prípustnosti dovolania podľa uvedených ustanovení a z nich vyplývajúcich (vyššie špecifikovaných) požiadaviek.

22. Záverom dovolací súd pre úplnosť uvádza, že otázku možnosti súbežného uplatnenia prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a zároveň podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP už dovolací súd v minulosti riešil (6 Cdo 13/2017 a 6 Cdo 21/2017) a dospel k záveru, že „uplatnenie obidvoch dovolacích dôvodov naraz sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje - odvolací súd sa totiž nemôže odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu za súčasnej existencie stavu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená“.

23. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd konštatuje, dovolanie žalobcu uplatnené podľa ustanovení § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP nebolo odôvodnené prípustnými dôvodmi a dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanovení § 431 až 435 CSP a preto ho podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

24. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná a preto jej dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím ustanovenia § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.